

Bar Mitzvahs, Yahrzeits, and Simcha: Which is the Real Adar?

Yoni Rabinovitch

1) מסכת תענית דף כט עמוד א

אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב: כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה – כך משנכנס אדר מרבין בשמחה

2) רמ"א על אורח חיים סימן תכז סעיף א

כשמעברין השנה כותבין באדר הראשון אדר סתם ובשני אדר שני

3) הר"ן מסכת נדרים דף ס עמוד ב ד"ה ומהא

דכיון דלענין נדרים אמרי' דיום ראשון דחדש חסר ריש ירחא קרו ליה הכי נמי דיינינן בשטרות דהא לקמן בסוף פרקין מדמינן שטרות לנדרים וכן בדין דשטרות וחיובין בלשון בני אדם הן בכל מקום

4) תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ו עמוד ב

משנה: קראו את המגילה באדר הראשון ונתעברה השנה - קורין אותה באדר שני. אין בין אדר הראשון לאדר השני אלא קריאת המגילה, ומתנות לאביונים...
גמ' רבי אליעזר ברבי יוסי אומר: אין קורין אותה באדר השני, שכל מצות שנוהגות בשני נוהגות בראשון. רבן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי יוסי: אף קורין אותה באדר השני, שכל מצות שנוהגות בשני אין נוהגות בראשון... אמר רבי יוחנן: ושניהם מקרא אחד דרשו: בכל שנה ושנה. רבי אליעזר ברבי יוסי סבר: בכל שנה ושנה, מה כל שנה ושנה אדר הסמוך לשבת - אף כאן אדר הסמוך לשבת, ורבן שמעון בן גמליאל סבר: בכל שנה ושנה, מה כל שנה ושנה אדר הסמוך לניסן - אף כאן אדר הסמוך לניסן. בשלמא רבי אליעזר ברבי יוסי - מסתבר טעמא, דאין מעבירין על המצות, אלא רבן שמעון בן גמליאל מאי טעמא? - אמר רבי טבי: טעמא דרבי שמעון בן גמליאל מסמך גאולה לגאולה עדיף.

5) תלמוד ירושלמי (וילנא) מסכת מגילה פרק א

אדר הראשון תוספת אדר השני תוספת? ... תני רבן שמעון בן גמליאל אומר מצות הנוהגות באדר השני אינן נוהגות באדר הראשון חוץ מן הספד ומן התענית שהן שוין בזה ובזה ר' בא רב ירמיה בשם רב ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי הלכה כרשב"ג

6) רא"ש מסכת מגילה פרק א

והיכא דנתעברה השנה קודם אדר ראשון אז הוי אדר הראשון כמו שבת

7) רמ"א אורח חיים סימן נה סעיף י

ומי שנולד באדר ונעשה בר מצוה בשנת העיבור אינו נעשה בר מצוה עד אדר השני (תשובת מהר"י מינץ סימן ט):

תשרי	חשוון	כסליו	טבת	שבט	אדר	ניסן	אייר	סיון	תמוז	אב	אלול
מלא	X	X	חסר	מלא	חסר	מלא	חסר	מלא	חסר	מלא	חסר

8) משנה ברורה סימן נה

נולד בר"ח אדר ה"א דנעשה בר מצוה בר"ח אדר ראשון קמ"ל דאדר ראשון לא נקרא אדר **אלא** חודש העיבור **מיקרי שהרי אין קורין את המגילה** באדר ראשון ואנן בעינן י"ג שנים שלימים.

9) שלחן ערוך אורח חיים תקסח סעיף ז

כשאירע יום שמת אביו או אמו באדר, והשנה מעוברת, יתענה באדר ב'. **הגה:** ויש אומרים דיתענה בראשון, אם לא שמת בשנת העיבור באדר שני דאז נוהגים להתענות בשני (ת"ה סימן רצ"ה /רצ"ד/); וכן המנהג להתענות בראשון, **מיהו יש מחמירין להתענות בשניהם**

10) שולחן ערוך אורח חיים הלכות מגילה ופורים סימן תרצז סעיף א

יום י"ד וט"ו שבאדר ראשון אין נופלים על פניהם ואין אומרים מזמור יענך ה' ביום צרה. ואסורים בהספד ותענית. אבל שאר דברים אין נוהגים בהם וי"א דאף בהספד ותענית מותרים: **הגה** והמנהג כסברא ראשונה. י"א שחייב להרבות במשתה ושמחה בי"ד שבאדר ראשון (טור בשם הרי"ף) ואין נוהגין כן מ"מ ירבה קצת בסעודה כדי לצאת ידי המחמירים (הג"מ בשם סמ"ק) וטוב לב משתה תמיד:

11) ביאור הגר"א אורח חיים סימן תקסח שם

... אבל כאן העיקר להתענות בשניהם דלרשב"ג ל"פ את"ק במגילה ו' ב' אלא בסדר פרשיות אבל בשאר מודה לת"ק שכל מצות הנהגות בשני נוהגות בראשון... **בשניהם**. כן הוא עיקר מדינא כנ"ל:

12) חתם סופר חושן משפט סימן כ

"ואחתום בברכה... א' דר"ח אדר ראשון שמרבים בו בשמחה לסדר שכנתי בתוכם תקפ"ט לפ"ק, משה"ק סופר מפפד"מ".

13) שולחן ערוך אורח חיים הלכות הנהגת אדם בבוקר סימן א

הגה: שויתי ה' לנגדי תמיד (תהילים טז, ח), הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים לפני האלהים, כי אין ישיבת האדם ותנועותיו ועסקיו והוא לבדו בביתו, כשיבתו ותנועותיו ועסקיו והוא לפני מלך גדול, ולא דבורו והרחבת פיו כרצונו והוא עם אנשי ביתו וקרוביו, כדבורו במושב המלך

14) שערי תשובה סימן תרצז סעיף א

ועיין ברכי יוסף שכתב מור"מ ז"ל בחכמה יסד חתימה מעין פתיחה שני תמידין בכסדרן הוא פתח בריש הגהותיו שויתי ה' לנגדי תמיד וחתם וטוב לב משתה תמיד כו' ע"ש